

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran
سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۲۰۴۸۱

چاپ اول

۱۳۹۴

دارای محتوای رنگی

INSO

20481

1st.Edition

2016

صنایع دستی - گلیم آلموت -

ویژگی‌ها

Handicrafts- Alamut Kilim
Specifications

ICS:97.195;59.50.60

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ برای اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/ یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان ملی ایران به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«صنایع دستی - گلیم الموت - ویژگی ها»

سمت و/یا نمایندگی

رئیس

کارشناس هنر اداره کل میراث فرهنگی، صنایع
دستی و گردشگری استان قزوین

اکبر حلوائی، اعظم
(کارشناسی نقاشی)

دبیر:

کارشناس فنی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع
دستی و گردشگری استان قزوین

طارمی، معصومه
(کارشناسی ارشد صنایع دستی)

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

کارشناس اداره کل میراث فرهنگی، صنایع
دستی و گردشگری استان قزوین

آقاسیان، شکوفا
(کارشناسی ارشد مهندسی نساجی)

مربی و تولیدکننده گلیم، اداره کل میراث
فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان
قزوین

پرهیزکار، مهرناز
(کارشناسی علوم اجتماعی)

مربی و تولیدکننده گلیم، اداره کل میراث
فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان
قزوین

پرهیزکار، مریم
(دیپلم علوم انسانی)

معاون صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی،
صنایع دستی و گردشگری استان قزوین

حصاری، سید میثم
(کارشناسی حقوق)

کارشناس اداره کل میراث فرهنگی، صنایع
دستی و گردشگری استان قزوین

دباغها، افسانه
(کارشناسی امور آموزشی)

کارشناس صنایع دستی اداره کل میراث
فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان
قزوین

سخی پور، ندا
(کارشناسی ارشد مرمت آثار)

کارشناس موزه اداره کل میراث فرهنگی، صنایع
دستی و گردشگری استان قزوین

سلیمی، مجید
(کارشناسی مدیریت)

کارشناس تدوین شرکت مهندسی پویا سیستم
پارسیان

صفایی اصل، فهیمه
(کارشناسی فناوری اطلاعات)

مدیر اجرایی شرکت مهندسی پویا سیستم
پارسیان

عسگری، هادی
(کارشناسی مهندسی صنایع)

کارشناس پژوهش اداره کل میراث فرهنگی،
صنایع دستی و گردشگری استان قزوین

کاکاوند، سمانه
(دکتری پژوهش هنر)

کارشناس بازرگانی اداره کل میراث فرهنگی،
صنایع دستی و گردشگری استان قزوین

موسوی، سید حسین
(کاردانی هنرهای سنتی)

کارشناس صنایع دستی اداره کل میراث
فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان
قزوین

میرزایی، عباس
(کارشناسی ارشد صنایع دستی)

کارشناس صنایع دستی اداره کل میراث
فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان
قزوین

ولی زاده، حسن
(کارشناسی ارشد صنایع دستی)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان	
ب	آشنایی با سازمان ملی استاندارد	
ج	کمیسیون فنی تدوین استاندارد	
و	پیش‌گفتار	
ز	مقدمه	
۱	هدف و دامنه کاربرد	۱
۱	مراجع الزامی	۲
۲	اصطلاحات و تعاریف	۳
۴	ویژگی‌ها	۴
۴	مواد اولیه	۱-۴
۴	ابزار	۲-۴
۶	طرح و نقش	۳-۴
۱۲	بافت	۴-۴
۱۳	رنگ	۵-۴
۱۳	ساختار ظاهری	۶-۴
۱۳	ابعاد گلیم الموت بر اساس کاربرد	۷-۴
۱۴	عیوب ظاهری	۵
۱۴	نمونه برداری	۶
۱۴	بسته‌بندی	۷
۱۵	نشانه‌گذاری	۸
۱۵	راهنمای استفاده	۹
۱۷	پیوست الف (آگاهی دهنده) عکس گلیم الموت	
۲۰	پیوست ب (آگاهی دهنده) کتاب نامه	

پیش گفتار

استاندارد «صنایع دستی- گلیم الموت-ویژگی ها» که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط توسط سازمان ملی استاندارد ایران تهیه و تدوین شده و در ۲۶۵امین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۹۴/۱۲/۰۸ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- ۱- تحقیقات و تجربیات
- ۲- صحرایی. منیژه، [۱۳۷۵]، بررسی نقش رنگ در دستبافته‌های منطقه قزوین، سازمان میراث فرهنگی قزوین
- ۳- مستند نگاری جامع صنایع دستی استان قزوین، [۱۳۸۸]، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان قزوین
- ۴- هال. آلستر و ویوسکا جوزه لوچیک، [۱۳۷۷]، گلیم، تاریخچه، بافت و شناسایی، شیرین همایونفر، انتشارات ایران مصور، چاپ اول

مقدمه

گلیم از جمله صنایع دستی رایج در بیشتر نقاط ایران است و دست‌بافتی داری بدون کرک یا خواب گره‌خورده است که از تنیدن نخ‌های پود از لابه‌لای نخ‌های ساده تار به وجود می‌آید. اختلاف شرایط محیطی، اقلیمی، باورهای فرهنگی، آداب و رسوم و اعتقادات خاص هر منطقه عامل تنوع و گوناگونی بافت‌های ایران است. این دست‌بافت از عمده‌ترین صنایع دستی در استان قزوین به‌خصوص در روستاهای آلموت به شمار می‌آید. از ویژگی‌های گلیم این منطقه می‌توان به بافت دورو و نقوش هندسی اشاره کرد. این نقوش در کلیه گلیم‌های منطقه الموت ساختاری متقارن و منظم دارند و عموماً نقوش ساده و هندسی در سراسر گلیم تکرار شده است به گونه‌ای که ریتمی ساده و یکنواخت فضا را پر می‌کند. بنابراین در سراسر گلیم فضای خالی به چشم نمی‌خورد. نقوش هندسی به صورت پله‌ای اجرا شده‌اند و نقوش گیاهی و حیوانی کمتر دیده می‌شود. گلیم‌های قدیمی که نسل به نسل در برخی خانواده‌ها به جای مانده‌اند رنگ‌های تیره و کدر دارند و گلیم‌های جدید از تنوع در طرح و رنگ برخوردار است (به شکل زیر مراجعه کنید).

نمونه‌ای از گلیم الموت

صنایع دستی - گلیم الموت - ویژگی‌ها

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین ویژگی‌ها، نمونه برداری، بسته بندی و نشانه گذاری گلیم الموت است. این استاندارد در مورد انواع گلیمی که با ویژگی‌های این استاندارد در هر جای ایران بافته می‌شود، کاربرد دارد.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات، جزئی از این استاندارد ملی ایران محسوب می‌شود. در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار، ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آنها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه‌های بعدی آن‌ها مورد نظر است. استفاده از مراجع الزامی زیر برای این استاندارد الزامی است:

- ۱-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۴۵۶، خامه مورد مصرف در فرش دستباف، ویژگی‌ها
- ۲-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۱۰۰۷۶، نساجی، ثبات رنگ در برابر شستشو با صابون - روش آزمون
- ۳-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۱۸۷، خشک‌شویی
- ۴-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۲۰۴، نساجی، ثبات رنگ در برابر مالش - روش آزمون
- ۵-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۱۵۰۹، ثبات رنگ کالاهای نساجی - روش تعیین ثبات رنگ در مقابل

حلال‌های آلی

- ۶-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۱۵۱۵، ثبات رنگ کالاهای نساجی - روش تعیین ثبات رنگ در برابر آب
- ۷-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۲۶۶۰، نساجی ویژگی‌های نخ چله (تار) پنبه‌ای مورد مصرف در گلیم

دستباف

- ۸-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۴۱۸۶، نساجی ویژگی‌های نخ پنبه‌ای مورد مصرف در پود فرش دستباف
- ۹-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۴۰۸۴، ثبات رنگ در برابر نور مصنوعی - لامپ قوس زنون برای رنگ

پریدگی

- ۱۰-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۴۵۰۰، دار و ابزار مورد مصرف در فرش‌های دستباف - ویژگی‌ها

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می‌رود:

۱-۳ گلیم الموت

گلیمی است دورو با بافتی دوپیچی که معمولاً دارای نقوش هندسی است.

۲-۳ گلیم

دست‌بافته‌ای است داری که از به هم تنیدن تار و پود به وجود می‌آید.

۳-۳ گلیم دورو

این گلیم حاصل پودگذاری بین تارها است. در این نوع از دست‌بافت نقوش و بافتی یکسان در پشت و روی گلیم نمایان است.

۴-۳ تار

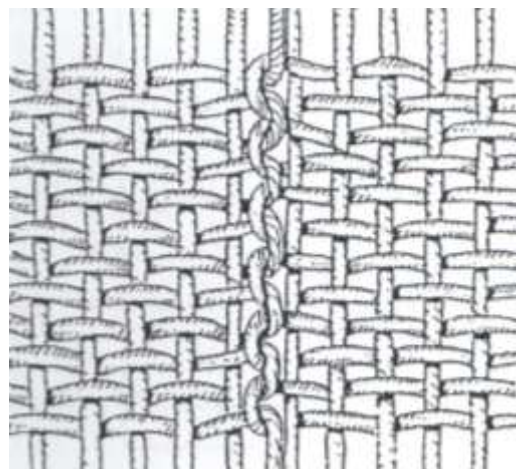
نخ‌های پنبه‌ای که به موازات هم در حد فاصل بالا و پایین دار و فاصله مشخص کشیده می‌شوند.

۵-۳ پود

نخ‌هایی که به صورت افقی در عرض گلیم بافته می‌شود. نقش‌های رنگی در سطح گلیم حاصل بافت نخ‌های پود است.

۶-۳ بافت دوپیچی

پود رنگ‌های مجاور وقتی که در یک جهت حرکت می‌کند به پودهای مقابل متصل می‌شود و دوباره در رج بعدی به هنگام برگشت اتصال دیگری را می‌پذیرد. این طرز بافت بین رنگ‌ها یک مرز برجسته با بافتی مستحکم، توپر و بدون چاک ایجاد می‌کند (به شکل ۱ مراجعه کنید).

شکل ۱- بافت دو پیچی

۷-۳ چله کشی

اولین و مهمترین مرحله قبل از بافت گلیم عمل کشیدن نخ‌های تار روی دار است. یادآوری: در اصطلاح محلی به چله کشی دار کشی هم گفته می‌شود.

۸-۳ ساده بافی

عبور دادن نخ‌های پود پنبه‌ای از میان نخ‌های تار به صورت یک در میان. یادآوری: در اصطلاح محلی به ساده‌بافی نیز لت‌بافی گفته می‌شود.

۹-۳ رج

هر ردیف نخ پود عبور داده شده از بین نخ‌های تار.

۱۰-۳ شیرازه

بیرونی‌ترین نخ چله در طرفین گلیم که با استفاده از نخ پود در کناره گلیم بافته می‌شود. به منظور جلوگیری از لول شدن و استحکام گلیم در کناره‌ها از دو تا چهار نخ تار به عنوان یک چله استفاده می‌شود.

۱۱-۳ پشم خود رنگ

پشمی که فرآیند رنگ‌رزی بر آن صورت نگرفته است و با رنگ طبیعی باشد.

۱۲-۳ واگیره

تکرار یک یا دو نقش در کل دست‌بافت.

۱۳-۳ بالا زدگی

افزایش طول گلیم نسبت به اندازه تعیین شده که ناشی از علل مختلفی مانند عدم یکنواختی در کوبیدن دغه، نایکنواختی ضخامت خامه و شل بودن چله‌ها است.

۱۴-۳ شانه‌دار شدن

تفاوت در اندازه‌های دو سر (عرض) گلیم ناشی از عللی مانند تغییرات تراکم یا کشش نخ در چله و موازی نبودن سر دار و زیر دار است.

۱۵-۳ شمشیری شدن

انحنایی شبیه خمیدگی شمشیر که در ابتدا و انتهای گلیم که در اثر مهار نکردن نخ‌های چله در قسمت زیر دار به وجود می‌آید.

۱۶-۳ دورنگی

تغییر رنگ به صورت نواری در راستای عرض گلیم ناشی از عللی مانند یکنواختی رنگ خامه است.

۱۷-۳ غلط‌بافی

عدم انطباق طرح و نقش با نقشه ناشی از عللی مانند عدم دقت و مهارت بافنده در بافت و چله‌کشی است.

۱۸-۳ کوبیدگی

پاره شدن چله و یا افزایش تراکم پود که منجر به شکستگی گلیم، هنگام تا شدن می‌شود.

۱۹-۳ کیس خوردگی

جمع شدگی و برآمدگی در قسمت‌هایی از گلیم به ویژه در کناره‌های آن که در اثر اشکال چله‌کشی (شل یا سفت بودن چله) یا نامناسب بودن نحوه بافت به وجود می‌آید.

۴ ویژگی‌ها

۱-۴ مواد اولیه

۱-۱-۴ نخ

جنس نخ تار و پود مصرفی در گلیم می‌تواند از پشم و پنبه باشد. استفاده از الیاف مصنوعی در گلیم مجاز نیست.

ویژگی نخ پشمی مورد مصرف در گلیم باید طبق استاندارد ملی ایران شماره ۴۵۶ باشد.

نخ پنبه‌ای مورد مصرف در گلیم باید طبق استاندارد ۴۱۸۶ باشد.

ویژگی نخ تار از جنس پنبه باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۲۶۶۰ باشد.

۲-۴ ابزار

۱-۲-۴ دار

چارچوب ساده‌ای از جنس چوب یا فلزاست که به دو صورت عمودی و افقی به کار می‌رود. به منظور رعایت نکات ایمنی و بهداشتی و برپایی دار در فضای کمتر، از دارهای عمودی استفاده می‌شود. معمولاً این‌گونه دارها دارای نیمکت پشتی دار و قابل تنظیم در ارتفاع و زاویه مناسب است. ویژگی این دارها باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۴۵۰۰ باشد (به شکل ۲ مراجعه کنید).

شکل ۲- دار عمودی

۲-۲-۴ دفتین

ابزاری است مانند شانه و دارای دسته چوبی یا فلزی که برای در هم فشردن، در هر مرحله از پود گذاری با کمک ضربه زدن بر آخرین ردیف بافته شده، مورد استفاده قرار می‌گیرد (به شکل ۳ مراجعه کنید).

شکل ۳- دفتین

۳-۲-۴ قیچی

ابزاری فلزی که به منظور بریدن نخ‌های اضافی به کار می‌رود (به شکل ۴ مراجعه کنید).

شکل ۴- قیچی

شیوه نقش‌پردازی گلیم به صورت ذهنی و مبتنی بر نقش‌مایه‌های هندسی، شکسته و انتزاعی است و استفاده از نگاره‌ها و طرح‌های گردان و تصاویر گیاهان، حیوانات و پراکنده‌بافی رایج نیست. به دلیل نزدیکی فاصله روستاهای الموت از یکدیگر، این امر موجب شده است تا نقوش و رنگ‌ها در گلیم‌های این مناطق شباهت بسیاری به یکدیگر داشته باشند. در واقع شکل کلی نقوش مشترک است و تنها تفاوت‌هایی در جزئیات و رنگ‌بندی مشاهده می‌شود. خصوصیات نقوش این گلیم‌ها به شرح زیر است:

الف- هندسی و پله‌پله بودن نقوش و استفاده از خطوط عمودی و افقی در آن

ب- عدم تعدد نقوش و تکرار یک یا دو نقش‌مایه در کل گلیم

پ- ارتباط دقیق و منسجم یک یا دو نقش تکرار شده و رعایت و دقت در فضای مثبت و منفی

ت- رعایت تقارن

ث- استفاده از حاشیه متعدد که برخی از آنها برگرفته از طرح‌های اصلی در متن گلیم است

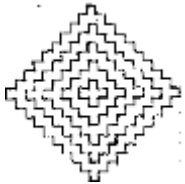

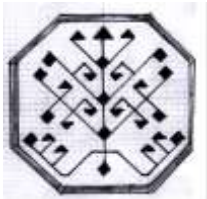

ج- استفاده از نوعی حاشیه کوچک و باریک به نام نقش انگشته‌ها در تمامی گلیم‌ها

نقوش اصلی در متن گلیم‌ها شامل ستاره، قَرَجی^۱، گل آلموتی، تَبَرزینی^۲، موج دریا، قَلیان‌گل است. نقوش حاشیه که مانند نواری دور تا دور نقش اصلی بافته می‌شود شامل حاشیه پیچ، حاشیه گل قرچی، قُفله حاشیه، حَلوا قاچ، حاشیه پنج پنجک یا پنج بال، شطرنجی، دو رنگ حاشیه، حاشیه قالی، انگشته‌ها، وِرْگُل^۳ و انگشته‌ها ناخنک است (به جداول ۱ و ۲ مراجعه کنید).

تصاویری از گلیم الموت در پیوست الف نشان داده شده است.

1- Gharaji
2- Tabarzini
3- Vargol

جدول ۱- نقوش بکار رفته در متن گلیم‌های الموت

ردیف	نام نگاره	طرح	شکل
۱	ستاره دو پیچ یا کاسه گل		
۲	گل اصلی نقش الموتی، نقش چلیپا در مرکز		
۳	موج دریا یا گل پنج پیچی		
۴	قالی گل و سماوری		
۵	گل اره‌ای		
۶	درخت		

جدول ۱- نقوش به کار رفته در گلیم الموت - ادامه

شکل	طرح	نام نگاره	ردیف
		پرگل (سه حوضی)	۷
		ستاره هشت پر	۸
		چنگکی	۹
		خنجری	۱۰
		چشم بلبل	۱۱

جدول ۱- نقوش به کار رفته در گلیم الموت - ادامه

شکل	طرح	نام نگاره	ردیف
		تبرزینی	۱۲
		گل (نقش الموتی)	۱۳
		سرمه دان	۱۴
		گل قرچی	۱۵
		سم گاو (سم گو)	۱۶

جدول ۲- نقوش بکار رفته در حاشیه‌های گلیم الموت

شکل	طرح	نام نگاره	ردیف
		سرمه دان	۱
		حاشیه قالی زیگزاگ سرمه دان پنج یا ستاره	۲
		سرمه دان قورباغه (توسباغه) انگشتانه	۳
		پنج یا ستاره ممتد	۴
		پنج بال انگشتانه	۵
		قالی گل	۶

جدول ۲- نقوش بکار رفته در حاشیه گلیم‌های الموت- ادامه

شکل	طرح	نوع نگاره	ردیف
		گل قالی پیچ پیچک + یا ستاره ممتد حاشیه متداخل	۷
		سرمه دان قورباغه	۸
		گل قالی ستاره ممتد	۹
		قفلہ حاشیه	۱۰
-		شطرنجی	۱۱

۴-۴ بافت

در گلیم الموت از نخ پنبه به عنوان تار استفاده می‌شود. اولین مرحله گلیم‌بافی، چله‌کشی است. نخ‌های چله باید به موازات هم با فاصله مشخصی در حد فاصل بالا و پایین دار کشیده شوند به نحوی که تارها نه خیلی سفت و نه خیلی شل باشد. نخ چله باید طوری کشیده شود که تاب نخ گرفته شود و چله‌کشی پشت سر هم و با کشش یکسان انجام شود. پس از آن بافت گلیم با روش ساده‌بافی (آت‌بافی) شروع می‌شود. به این روش بافت در الموت آت‌بافی گفته می‌شود. نقوش گلیم با استفاده از پودهای رنگی و یا خودرنگ از جنس پشم که از بین تارهایی که به صورت ضربدر و زیر و رو در چله‌کشی ایجاد شده است با روش دو پیچی بافته می‌شود. بنابراین مرز بین پودهای رنگی بدون چاک و توپر است (به شکل ۵ و ۶ مراجعه کنید).

شکل ۵- چله‌کشی

شکل ۶- نحوه بافت و پودگذاری در گلیم الموت

استفاده از رنگ‌بندی محدود یکی از ویژگی‌های گلیم الموت است. رنگ‌های اصیل در گلیم‌های این منطقه شامل رنگ‌های قرمز، نارنجی، سیاه، سُرْمه‌ای (کَهو^۱) و سفید است. نخ‌های مصرفی می‌تواند به صورت خود رنگ یا رنگ شده باشد. استفاده از رنگ‌های طبیعی برای رنگ‌رزی نخ‌ها توصیه می‌شود. درجه ثبات رنگ طبق جدول شماره ۳ است.

جدول ۳- درجه تغییر رنگ و درجه لکه‌گذاری

ردیف	عوامل مختلف	حداقل درجه لکه‌گذاری	حداقل درجه تغییر رنگ	شماره استاندارد ملی
۱	نور	-	۵	۴۰۸۴
۲	شستشو	۴	۴	۱۰۰۷۶
۳	خشک‌شویی	۴	۴	۱۸۷
۴	مالش (خشک و مرطوب)	۴	۴	۲۰۴
۵	حلال‌های آب	۴	۴	۱۵۱۵
۶	حلال‌های آلی	۴	۴	۱۵۰۹

۶-۴ ساختار ظاهری

گلیم الموت از لحاظ ساختار ظاهری دارای ریشه، ساده‌بافی، شیرازه و بافت اصلی شامل متن و حاشیه است.

۷-۴ ابعاد گلیم الموت بر اساس نوع کاربرد

گلیم‌های الموت معمولاً به صورت زیرانداز، کناره، خورجین^۲، انواع کیسه و توبره^۳ و سجاده استفاده می‌شود. اندازه عرض گلیم‌ها از یک متر و بیست سانتی‌متر و طول آن از پنج متر تجاوز نمی‌کند (به جدول ۴ مراجعه کنید).

جدول ۴- ابعاد رایج گلیم الموت با توجه به نوع کاربرد

ردیف	کاربرد	ابعاد (سانتی متر)
۱	زیرانداز	۱۱۰×۳۰۰
۲	خورجین	۳۰×۴۰
۳	سجاده	۹۰×۶۰
۴	کناره	۱۰۰×۴۰۰
۵	انواع کیسه و توبره	۳۰×۴۰

^۱-kahoo

^۲- کیسه‌ای دو لنگه که برای حمل بار روی حیوانات استفاده می‌شود

^۳- در گویش محلی به کیسه توبره یا تربه می‌گویند که مانند خورجین است ولی یک لنگه دارد.

۵ عیوب ظاهری

گلیم الموت باید بدون عیب‌های ظاهری زیر باشد. حد رواداری این عیوب حداکثر یک درصد است. عیوب ظاهری به شرح زیر است:

۱-۵	عیوب مربوط به مواد اولیه
۱-۱-۵	پوسیدگی
۲-۱-۵	رنگ پس دادن
۳-۱-۵	رنگ پریدگی
۴-۱-۵	دورنگی و رگه‌دار بودن
۲-۵	عیوب مربوط به ابعاد
۱-۲-۵	بالازدگی
۲-۲-۵	شانه‌دار شدن (سرکجی)
۳-۲-۵	شمشیری شدن
۳-۵	عیوب مرحله بافت و پرداخت
۱-۳-۵	کیس خوردگی
۲-۳-۵	کوبیدگی
۳-۳-۵	پارگی
۴-۳-۵	آثار رفوگری
۴-۵	عیوب مربوط به طرح و نقش
۱-۴-۵	عدم اصالت طرح و رنگ
۲-۴-۵	یک اندازه نبودن واگیره‌های گلیم
۳-۴-۵	قرینه نبودن نقوش

۶ نمونه برداری

نمونه‌های مورد آزمون باید نشان‌دهنده واقعی خواص کالا بوده و به طور تصادفی انتخاب شوند.

۷ بسته بندی

بسته بندی باید متناسب با اندازه گلیم باشد و آنرا در برابر رطوبت، بیدزدگی، گرد و غبار و آلودگی محافظت نماید. برای این منظور باید ابتدا در لفاف کتان یا کنفی و سپس در لفاف پلاستیکی قرار گیرد. توصیه می‌شود از مواد رطوبت‌گیر و ضد بید در داخل آن استفاده گردد.

۸ نشانه‌گذاری

۱-۸ نشانه‌گذاری گلیم

نشانه‌گذاری باید هم روی گلیم و هم روی بسته‌بندی انجام شود. لازم است که تمام نوشته‌ها و نشانه‌ها به طور خوانا و ثابت به زبان فارسی، زبان انگلیسی و/یا زبان کشور مقصد درج گردد. نشانه‌گذاری روی محصول باید به‌گونه‌ای باشد که به محصول آسیب نرساند.

- ۱-۱-۸ نوع گلیم (ذکر واژه «گلیم دستبافت الموت»)
- ۲-۱-۸ جنس گلیم (به تفکیک تار و پود)
- ۳-۱-۸ نام کشور سازنده (ذکر عبارت «ساخت ایران»)
- ۴-۱-۸ نام و نشانی هنرمند/ تولیدکننده
- ۵-۱-۸ ابعاد بر حسب سانتی‌متر
- ۶-۱-۸ سال تولید
- ۷-۱-۸ نام نقش
- ۸-۱-۸ جرم خالص
- ۹-۱-۸ ذکر کلمه «ضد بید» (در صورت استفاده از مواد ضد بید)
- ۹-۱-۸ اطلاعات مربوط به نحوه شستشو و نگهداری گلیم

۲-۸ نشانه‌گذاری روی بسته بندی گلیم

آگاهی‌های زیر باید به صورت خوانا و پاک نشدنی روی بسته‌بندی درج گردد:

- ۱-۲-۸ نوع گلیم (ذکر واژه «گلیم دستبافت الموت»)
 - ۲-۲-۸ نام کشور سازنده (ذکر عبارت «ساخت ایران»)
 - ۳-۲-۸ جرم خالص
 - ۴-۲-۸ هرگونه نشانه یا اطلاعات لازم
- یادآوری: تصویر کالای بسته‌بندی را نیز می‌توان روی کارتن الصاق کرد.

۹ راهنمای استفاده

راهنمای استفاده و نگهداری از محصول باید همراه گلیم الموت ارائه شود و شامل اطلاعات فوق‌الذکر و سایر اطلاعات زیر باشد. توصیه می‌شود راهنمای اطلاعات به فارسی، انگلیسی و/یا زبان کشور مقصد درج شود.

۱-۹ نحوه نگهداری

- ۱-۱-۹ گلیم را در معرض تابش مستقیم و طولانی مدت نور آفتاب و حرارت قرار ندهید.
- ۲-۱-۸ گلیم را از رطوبت دور نگه دارید.

۳-۱-۹ گلیم را هر ۶ ماه یکبار علاوه بر سرو ته کردن، پشت و رو کنید.

۴-۱-۹ در صورت انباشت گلیم، برای مصون نگه داشتن آن را در برابر آسیب حشرات باید از موادی مانند توتون و تنباکو، نفتالین و حبه سیر که باعث دور شدن حشرات می شود، استفاده کنید. ذکر عبارت ضد بید در صورتی که محصول در نشانه گذاری مشخص شده باشد.

۲-۹ نحوه شستشو

طبیعی ترین و مناسب ترین ماده شوینده برای شستشوی گلیم، پودر صابون های سنتی به همراه آب ولرم است. برای این منظور گلیم را روی سطحی صاف پهن کرده و با استفاده از آب و پود صابون های سنتی به وسیله برس آن را تمیز کنید. سپس گلیم را باید روی سطحی صاف و مشبک پهن کرده تا خشک شود. یادآوری: در شستشوی گلیم موارد زیر باید رعایت شود:

الف- از مواد شوینده با خاصیت قلیایی زیاد و استفاده از آب جوش پرهیز شود.

ب- به هیچ وجه نباید از مواد سفید کننده کلردار استفاده شود.

ج- از چلانیدن و چنگ زدن گلیم خودداری شود.

پیوست الف
(آگاهی دهنده)
تصاویری از گلیم الموت

گلیم الموت (نقش الموتی)

گلیم الموت (نقش الموتی)

گليم (گل قرچي)

گليم (گل قرچي)

گليم الموت (نقش تبرزینی)

گليم الموت (نقش ستاره)

پیوست ب
(آگاهی دهنده)
کتاب نامه

- ۱- جزایری. زهرا، [۱۳۸۰] شناخت گلیم، انتشارات سروش، چاپ دوم
- ۲- جهانشاهی افشار. ویکتوریا، [۱۳۷۵]، فرآیند و روش‌های رنگرزی الیاف با مواد طبیعی، تهران دانشگاه هنر
- ۳- م. حسن بیگی، [۱۳۵۶]، مروری بر صنایع سنتی ایران، انتشارات ققنوس، چاپ اول
- ۴- هال. آلستر، نیکلاس بارنارد، [۱۳۷۹]، گلیم‌های ایرانی، کرامت اله افسر، انتشارات یساولی
- ۵- یوری. حسین، [۱۳۸۰]، نساجی سنتی ایران، انتشارات سوره
- ۶- استاندارد ملی ایران به شماره ۱۹۲۲۸، [۱۳۹۳]، صنایع دستی- کفپوش‌های نساجی- گلیم کرمانشاه (هرسین)-ویژگی‌ها
- ۷- استاندارد ملی ایران به شماره ۱۸۹۳۴، [۱۳۹۳]، صنایع دستی- گلیم اردبیل ویژگی‌ها